2011-27-RE

CAUSA 2011-27-RE

Número de registre 411-2011. Recurs d'empara

AUTE DEL 7 DE NOVEMBRE DEL 2011

BOPA núm. 69, del 16 de novembre del 2011

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 29 de juliol del 2011, per la representació processal del Sr. Manel Ortega Martínez i de la Cia. Seguros Catalana Occidente, S.A., mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 31 de maig del 2011 i contra l'aute del 19 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que declari la lesió dels drets fonamentals invocats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que retrotregui els autes al moment anterior al pronunciament de la sentència esmentada per tal que es dicti una altra sentència on no siguin vulnerats els drets fonamentals citats. Així mateix demana la suspensió de l'execució de la sentència esmentada;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 3 d'octubre del 2011;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Carles Viver Pi-Sunyer;

Antecedents

Primer

En el marc d'un litigi per responsabilitat civil, la Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS) va presentar una demanda contra el Sr. Manel Ortega Martínez i la Cia. Seguros Catalana Occidente, S.A. en què sol·licitava la seva condemna al pagament de 130.306,23 euros, més els interessos legals comptats des de la data de la contesta a la demanda i al pagament de les costes processals.

Sense contestar a la demanda, els defenents van formular una excepció dilatòria de cosa jutjada.

Segon

Mitjançant un aute del 20 d'octubre del 2008, el Tribunal de Batlles va desestimar l'excepció esmentada, i seguit el procediment pels seus tràmits, el 24 de novembre del 2010, el Tribunal de Batlles va dictar una sentència en què, en primer lloc, desestimava l'excepció peremptòria de cosa jutjada formulada per la part defenent, sense entrar a examinar-la, ja que va considerar improcedent reproduir una excepció com a peremptòria quan ja havia estat desestimada com a dilatòria i, en segon lloc, estimava substancialment la demanda de la CASS, condemnant els defenents, solidàriament, al pagament de 107.478,71 euros, més els interessos legals, i el Sr. Manel Ortega Martínez al pagament de 20.850,83 euros, més els interessos legals, així com al pagament de les costes judicials.

Tercer

La part defenent va presentar un recurs d'apel·lació tant contra l'aute del 20 d'octubre esmentat com contra la sentència de la primera instància i, el 31 de maig del 2011, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va acordar estimar en part aquest recurs i revocar la seva part decisòria "únicament en l'extrem relatiu a les costes processals, de manera que correspon a cada part suportar les costes causades a la seva instància, essent les comunes per meitat, mantenint la resta dels pronunciaments de la part dispositiva de la sentència."

Quart

La representació processal del Sr. Manel Ortega Martínez i de la Cia. Seguros Catalana Occidente, S.A. va formular un incident de nul·litat d'actuacions contra la sentència del 31 de maig del 2011 de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per tal com va considerar que el fet que aquesta Sala no examinés l'excepció dilatòria presentada en la primera instància vulnerava el seu dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució. Així mateix, també considerava que el demandant havia ampliat la seva pretensió en l'escrit de rèplica, cosa que li hauria generat una indefensió, atès que no va poder adduir cap al·legació sobre aquesta ampliació.

Cinquè

El 19 de juliol del 2011, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual desestimava l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat.

Sisè

El 29 de juliol del 2011, la representació processal del Sr. Manel Ortega Martínez i de la Cia. Seguros Catalana Occidente, S.A. va presentar un recurs d'empara contra la sentència del 31 de maig del 2011 i contra l'aute del 19 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els seus vessants del dret a un procés degut, del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i del dret a no patir indefensió, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Aquesta part articula el seu escrit de recurs d'empara en base a dos motius. En primer lloc, considera que no s'ha examinat el fons de l'excepció de cosa jutjada i, en segon lloc, s'ha admès una petició nova de la part demandant en el tràmit de rèplica, sense que aquesta part hagi pogut

adduir cap element de defensa en el tràmit de contesta a la demanda.

Pel que fa al primer punt, destaca la importància de l'excepció de cosa jutjada que té un caràcter d'ordre públic i que es pot al·legar en qualsevol moment del procediment. Per tant, segons el seu parer, rebutjar d'examinar aquesta excepció provoca la vulneració del dret al recurs i del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret per manca de congruència. Aquesta part afegeix que el Tribunal Superior de Justícia es limita a fer un examen procedimental del replantejament com a peremptòria d'una excepció plantejada anteriorment com a dilatòria, sense examinar el recurs d'aquesta part contra el rebuig de l'excepció dilatòria contingut en l'aute incidental del 20 d'octubre del 2008 (efectuat en l'escrit de conclusions, ja que no es podia efectuar directament, d'acord amb l'article 17 del Decret dels Veguers sobre el Procediment Civil). En el seu escrit d'empara, la part recurrent explicita l'existència de la cosa jutjada i conclou, segons el seu parer, que hi ha una identitat de parts, d'objecte i de causa petendi en allò que la CASS va reclamar en la via penal i allò que reclama novament en el procediment civil.

En definitiva i per cloure aquest punt, manifesta que s'ha vulnerat el seu dret a la jurisdicció, en primer lloc, en el seu vessant del dret al recurs i del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, per no haver procedit a l'examen de l'excepció de cosa jutjada, malgrat el recurs formulat per aquesta part; en segon lloc, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, per no haver procedit a aquest examen, malgrat el seu replantejament en segona instància; i finalment, per no apreciar d'ofici, aquesta excepció de cosa jutjada, malgrat els elements de les actuacions.

Pel que fa al segon punt al·legat, aquesta part manifesta que en l'escrit de rèplica no es poden alterar o modificar les pretensions que les parts han formulat a la demanda i a la contesta, sense provocar indefensió. A aquest efecte, cita la nombrosa jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia sobre aquest punt. Segons el parer d'aquesta part, la petició en aquest tràmit d'una suma en concepte de renda capitalitzada, representant la diferència entre l'import de la pensió d'invalidesa i el de la pensió de vellesa a partir dels 65 anys de l'assegurada és una petició nova i en cap cas una precisió o concreció de la pretensió inicial.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que declari la lesió dels drets fonamentals invocats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que retrotregui els autes al moment anterior al pronunciament de la sentència esmentada per tal que es dicti una altra sentència on no siguin vulnerats els drets fonamentals citats. Així mateix demana la suspensió de l'execució de la sentència esmentada.

Setè

El 3 d'octubre del 2011, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, ja que considera que les al·legacions dels recurrents pretenen convertir aquest recurs en una tercera instància judicial.

Pel que fa al dret al recurs com a integrant del dret a la jurisdicció, recorda que l'article 10.2 es refereix únicament i exclusivament a l'àmbit penal. Afegeix que les normes processals estan reservades a la llei i la interpretació de la legalitat ordinària és competència de la jurisdicció ordinària, tanmateix, el Tribunal Constitucional pot valorar si la seva actuació ha estat lògicament i jurídicament raonable, cas que la resolució fos arbitrària o no fonamentada en Dret.

En aquesta causa no és el cas, ja que cal constatar que la representació processal dels recurrents

no va interposar cap recurs d'apel·lació contra l'aute del 20 d'octubre del 2008 dictat per la Batllia, sinó contra la sentència de primera instància del 24 de novembre del 2010. Per tal com les normes processals són d'ordre públic i vinculen tant les parts com als jutjadors, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia no podia d'ofici esmenar l'error comés per la representació processal dels recurrents.

Pel que fa a la vulneració del dret a un procés degut, generadora d'indefensió, i que derivaria de la pretesa ampliació de la demanda per part de l'adversa en el tràmit de rèplica, va ser degudament contestada i desestimada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia de forma motivada i fonamentada en Dret.

En definitiva, el Ministeri Fiscal conclou que cal inadmetre a tràmit el recurs d'empara 2011-27-RE per manca de contingut constitucional de les seves pretensions. No obstant això, afegeix que com que les vies processals d'invocació de l'excepció de cosa jutjada són errònies, no s'ha esgotat la via ordinària en defensa de la vulneració al·legada i no s'acompleixen, per tant, les disposicions de l'article 94.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Fonaments jurídics

Primer

Com s'ha exposat detingudament en els antecedents, els recurrents demanen l'empara al Tribunal Constitucional respecte de la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 31 de maig del 2011 i de l'aute de la mateixa Sala del 19 de juliol del 2011 que resol l'incident de nul·litat d'actuacions interposat contra la sentència referida.

Els recurrents al·leguen dues vulneracions als drets de l'article 10 de la Constitució.

La primera derivaria del fet que la Sala Civil desestima l'excepció de cosa jutjada presentada davant de la Sala com a peremptòria. Els recurrents ja havien plantejat aquesta excepció com a dilatòria davant del Tribunal de Batlles i aquest l'havia refusat. La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia també ho fa, sense entrar en el fons de la qüestió, amb l'argument que, segons la seva reiterada doctrina, les excepcions dilatòries prèviament rebutjades no poden tornar-se a plantejar posteriorment com a peremptòries. Segons el parer dels recurrents, aquestes resolucions haurien vulnerat els seus drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret congruent amb la seva petició.

La segona vulneració derivaria del fet d'haver admès una petició nova de la part demandant, introduïda per primera vegada en el tràmit de rèplica. Aquesta ampliació de la demanda hauria vulnerat el seu dret a un procés degut i a no patir indefensió, en no haver pogut articular cap element de defensa en el tràmit de contesta a la demanda.

Cap de les dues pretensions d'empara té relleu constitucional per ser admeses a tràmit.

Segon

Pel que fa a la pretensió relativa a la desestimació de l'excepció peremptòria de cosa jutjada, cal tenir present que la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, tant en la sentència com en l'aute recorreguts, dóna resposta a la qüestió plantejada pels recurrents, i ho fa de manera motivada, sense incórrer en cap error material i mitjançant un raonament que de cap manera es pot titllar

d'arbitrari des del punt de vista lògic i jurídic. L'article 10 de la Constitució no estableix un dret incondicionat a que els tribunals entrin a conèixer el fons de les pretensions deduïdes per les parts, ja que les regles que ordenen els procediments judicials poden establir requisits que condicionin aquest enjudiciament al compliment de determinats requisits processals. En el cas aquí enjudiciat aquest requisits no s'han acomplert segons ha resolt de manera motivada i raonable el Tribunal que té la competència per apreciar el compliment d'aquests requisits.

Tercer

Tampoc pot prosperar l'al·legació relativa a la pretesa nova reclamació introduïda en el tràmit de rèplica per la contrapart. Això és així primer pel fet que no és irraonable l'afirmació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia segons la qual no es tracta d'una qüestió nova, sinó d'un aclariment o precisió de pretensions que ja figuraven en el petitum de la demanda i que no alteren l'import total de la pretensió i, en segon lloc, i sobretot, perquè els recurrents van tenir ocasió de conèixer i d'al·legar en defensa dels seus drets i interessos, en diverses ocasions, especialment davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, de manera que el bé jurídic salvaguardat pel dret constitucional a no patir indefensió no s'ha vist en aquest cas vulnerat.

Allò que s'ha dit fins aquí, porta a la inadmissió del recurs d'empara per manca manifesta de contingut constitucional de la infracció denunciada (article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional) tal i com ha interpretat aquest precepte el Tribunal Constitucional des de l'inici de la seva activitat.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2011-27-RE interposat per la representació processal del Sr. Manel Ortega Martínez i de la Cia. Seguros Catalana Occidente, S.A., contra la sentència del 31 de maig del 2011 i contra l'aute del 19 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 7 de novembre del 2011.

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

President

Vicepresident

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

Magistrat

Magistrat